Kuadri Konceptual për Raportimin Financiar

© IFRS Foundation

Kapitulli 1: *Objektivi i raportimit financiar për qëllim të përgjithshëm*

Hyrje

OB1 Objektivi i raportimit financiar për qëllim të përgjithshëm është themeli i *Kuadrit konceptual* . Aspektet e tjera të *Kuadrit konceptual*—koncepti i njësisë ekonomike raportuese, karakteristikat cilësore dhe kufizimet e informacionit financiar të dobishëm, elementët e pasqyrave financiare, njohja, matja, paraqitja dhe dhënia e informacioneve shpjeguese—rrjedhin në mënyrë logjike nga objektivi.

Objektivi, dobishmëria dhe kufizimet e raportimit financiar për qëllim të përgjithshëm

OB2 Objektivi i raportimit financiar për qëllim të përgjithshëm[1] është të japë informacion financiar rreth njësisë ekonomike raportuese që është i dobishëm për investitorët ekzistuese dhe potencialë, huadhënësit dhe kreditorët e tjerë në marrjen e vendimeve në lidhje me sigurimin e burimeve për njësinë ekonomike. Këto vendime përfshijnë blerjen, shitjen apo mbajtjen e kapitalit neto dhe të instrumenteve të borxhit, dhe sigurimin ose shlyerjen e kredive dhe formave të tjera të kreditimit.

OB3 Vendimet e investitorëve ekzistuese dhe potencialë në lidhje me blerjen, shitjen apo mbajtjen e kapitalit neto dhe të instrumenteve të borxhit varen nga kthimet që ata presin nga një investim në këto instrumente, për shembull dividendët, pagesat e principalit dhe të interesit ose rritjet e çmimit të tregut. Në mënyrë të ngjashme, vendimet nga huadhënësit ekzistuese dhe potencialë dhe kreditorët e tjerë në lidhje me sigurimin apo shlyerjen e kredive dhe formave të tjera të kredive varen nga pagesat e principalit dhe të interesit ose kthimet e tjera që ata presin. Pritshmëritë e investitorëve, huadhënësve dhe kreditorëve të tjerë në lidhje me kthimet varet nga vlerësimi i tyre për shumën, afatin dhe pasigurinë e (perspektivat për) hyrjeve neto të mjeteve monetare të ardhshme të njësisë ekonomike Rrjedhimisht, investitorët ekzistuese dhe potencialë, huadhënësit dhe kreditorët e tjerë kanë nevojë për informacion që t'i ndihmojë ata të vlerësojnë perspektivat për hyrjet neto të ardhshme të mjeteve monetare në një njësi ekonomike.

OB4 Për të vlerësuar perspektivat e një njësie ekonomike për hyrjet neto të ardhshme të mjeteve monetare, investitorët ekzistuese dhe potencialë, huadhënësit dhe kreditorët e tjerë kanë nevojë për informacione në lidhje me burimet e njësisë ekonomike, kërkesat shtesë ndaj njësisë ekonomike, dhe mënyrën efikase dhe efektive të drejtimit të njësisë ekonomike dhe të bordit drejtues[2] me të cilën kanë realizuar përgjegjësitë e tyre për të përdorur burimet e njësisë ekonomike. Shembuj të përgjegjësive të tilla përfshijnë mbrojtjen e burimeve të njësisë ekonomike nga efektet e pafavorshme të faktorëve ekonomikë të tillë si çmimi dhe ndryshimet teknologjike dhe sigurimi që njësia ekonomike është në pajtueshmëri me ligjet, rregulloret dhe dispozitat kontraktuale. Informacioni në lidhje me realizimin e përgjegjësive nga ana e drejtimit është gjithashtu i dobishëm për vendimet nga investitorët ekzistues, huadhënësit dhe kreditorët e tjerë të cilët kanë të drejtën e votës ose ndryshe ndikojnë në veprimet e drejtimit.

OB5 Shumë investitorë ekzistuese dhe potencialë, hua dhënës dhe kreditorë të tjerë nuk mund t'i kërkojnë njësisë raportuese të japë informacion të drejtpërdrejtë për ta dhe duhet të bazohen në raportet financiare për qëllime të përgjithshme për më shumë informacion financiar që ata kanë nevojë. Si rrjedhim, ata janë përdoruesit parësorë, të cilëve iu drejtohen raportet financiare për qëllime të përgjithshme.

OB6 Megjithatë, raportet financiare për qëllime të përgjithshme nuk japin dhe nuk mund të japin të gjithë informacionin që investitorët ekzistuese dhe potencialë, huadhënësit dhe kreditorët e tjerë kanë nevojë. Këta përdorues duhet të marrin në konsideratë informacionin përkatës nga burime të tjera, për shembull, kushtet e përgjithshme ekonomike dhe pritshmëritë, ngjarjet politike dhe klimën politike, dhe perspektivën e industrisë dhe të kompanisë.

---

[1] Përgjatë këtij *Kuadri konceptual*, termat *raporte financiare* dhe *raportimi financiar* iu adresohen *raporteve financiare për qëllim të përgjithshëm* dhe *raportimit financiar për qëllim të përgjithshëm* përveç kur në mënyrë specifike tregohet e kundërta.

[2] Përgjatë këtij *Kuadri konceptual*, termi *drejtimi* i adresohet *bordit të udhëheqjes dhe të drejtimit të një njësie ekonomike* përveçse kur në mënyrë specifike tregohet e kundërta.

© IFRS Foundation

OB7 Raportet financiare për qëllime të përgjithshme nuk janë konceptuar për të treguar vlerën e një njësie raportuese; por ata japin informacione për të ndihmuar investitorët ekzistuese dhe potencialë, huadhënësit dhe kreditorët e tjerë të vlerësojnë vlerën e njësisë raportuese.

OB8 Përdoruesit individualë parësorë kanë nevoja dhe dëshira të ndryshme për informacion, ndoshta dhe kontradiktore. Në zhvillimin e standardeve të raportimit financiar, Bordi do të kërkojë të sigurojë komplet informacionin që do të plotësojë nevojat e një numri maksimal përdoruesish parësorë. Megjithatë, përqendrimi në nevojat e përbashkëta për informacion nuk e pengon njësinë ekonomike raportuese të përfshijë informacion shtesë që është më i dobishëm për një nën bashkësi të veçantë të përdoruesve parësorë.

OB9 Drejtimi i një njësie raportuese është gjithashtu i interesuar në lidhje me informacionin financiar të njësisë ekonomike. Megjithatë, drejtimi nuk ka nevojë të mbështetet në raportet financiare të përgjithshme, sepse ai është në gjendje ta marrë nga brenda informacionin financiar që i duhet.

OB10 Palët e tjera, të tilla si rregullatorët dhe anëtarët e publikut përveç investitorëve, huadhënësve dhe kreditorëve të tjerë, mund të gjejnë gjithashtu raporte financiare të dobishme për qëllime të përgjithshme. Megjithatë, këto raporte nuk janë të adresuara kryesisht për këto grupe të tjera.

OB11 Në një masë të madhe, raportet financiare bazohen në vlerësime, gjykime dhe modele sesa në përshkrime të sakta. *Kuadri konceptual* përcakton konceptet që përbëjnë bazën e këtyre vlerësimeve, gjykimeve dhe modeleve. Konceptet janë qëllimi që përpiqen të arrijnë Bordi dhe hartuesit e raporteve financiare. Si me shumicën e qëllimeve, vizioni i *Kuadrit konceptual të raportimit financiar* ideal nuk ka gjasa të arrihet në mënyrë të plotë, të paktën jo në afat të shkurtër, për shkak se një gjë e tillë merr kohë për të kuptuar, pranuar dhe zbatuar mënyra të reja të analizës së transaksioneve dhe ngjarjeve të tjera. Megjithatë, vendosja e një qëllimi për t'u arritur është thelbësore nëse raportimi financiar zhvillohet në mënyrë që të përmirësohet dobishmëria e tij.

Informacioni rreth burimeve ekonomike të një njësie raportuese, kërkesave shtesë ndaj njësisë ekonomike dhe ndryshimet në burimet dhe kërkesat shtesë

OB12 Raportet financiare për qëllime të përgjithshme japin informacion në lidhje me pozicionin financiar të një njësie ekonomike raportuese, i cili është informacion në lidhje me burimet ekonomike të njësisë ekonomike dhe kërkesat shtesë ndaj njësisë raportuese. Gjithashtu, raportet financiare japin informacion në lidhje me efektet e transaksioneve dhe të ngjarjeve të tjera që ndryshojnë burimet e një njësie raportuese dhe kërkesat shtesë ndaj saj. Të dyja llojet e informacionit japin të dhëna të dobishme për vendimet rreth sigurimit të burimeve në një njësi ekonomike.

Burimet ekonomike dhe kërkesat shtesë

OB13 Informacioni në lidhje me natyrën dhe sasinë e burimeve dhe të kërkesave shtesë të një njësie raportuese mund të ndihmojë përdoruesit për të identifikuar pikat e forta dhe të dobëta financiare të njësisë raportuese. Ky informacion mund të ndihmojë përdoruesit për të vlerësuar likuiditetin dhe aftësinë paguese të njësisë raportuese, nevojat e saj për financim shtesë dhe sesa e suksesshme ka të ngjarë të jetë në marrjen këtij financimi. Informacioni në lidhje me prioritetet dhe kriteret për pagesë të kërkesave shtesë ekzistuese i ndihmon përdoruesit të parashikojnë se si flukset e ardhshme të mjeteve monetare do të shpërndahen ndërmjet atyre që kanë ndonjë kërkesë shtesë kundrejt njësisë raportuese.

OB14 Llojet e ndryshme të burimeve ekonomike ndikojnë në mënyra të ndryshme në vlerësimin e një përdoruesi në lidhje me perspektivat e njësisë raportuese për flukse mjetesh monetare të ardhshme. Disa flukse mjetesh monetare të ardhshme rrjedhin direkt nga burimet ekzistuese ekonomike, të tilla si llogaritë e arkëtueshme. Flukset e tjera të mjeteve monetare rezultojnë nga përdorimi i disa burimeve në kombinim për të prodhuar dhe për të tregtuar mallrat ose shërbimet për klientët. Edhe pse këto flukse mjetesh monetare nuk mund të identifikohen me burimet ekonomike individuale (ose kërkesat shtesë), përdoruesit e raporteve financiare duhet të dinë natyrën dhe sasinë e burimeve të vlefshme për t'u përdorur në veprimtaritë një njësie raportuese.

Ndryshimet në burimet ekonomike dhe kërkesat shtesë

OB15 Ndryshimet në burimet dhe të kërkesat shtesë të një njësie raportuese rrjedhin nga performanca financiare e njësisë ekonomike (shih paragrafët OB17–OB20) dhe prej ngjarjeve ose transaksioneve të tjera të tilla si

emetimi i instrumenteve të borxhit dhe të kapitalit neto (shih paragrafin OB21). Për të vlerësuar siç duhet perspektivat e flukseve të mjeteve monetare të ardhshme nga njësia raportuese, përdoruesit duhet të jenë në gjendje të bëjnë dallimin në mes të dyja këtyre ndryshimeve.

OB16 Informacioni në lidhje me performancën financiare të një njësie raportuese ndihmon përdoruesit të kuptojnë kthimin që njësia ekonomike ka siguruar nga burimet e saj ekonomike. Informacioni në lidhje me kthimin që ka siguruar njësia ekonomike përbën një tregues sesa mirë drejtimi ka realizuar përgjegjësitë e veta për një përdorim efikas dhe efektiv të burimeve të njësisë raportuese. Informacioni rreth ndryshueshmërisë dhe elementëve të këtij kthimi është gjithashtu i rëndësishëm, sidomos në vlerësimin e pasigurisë të flukseve të mjeteve monetare të ardhshme. Informacioni në lidhje me performancën e kaluar financiare të një njësie raportuese dhe mënyra se si drejtimi i ka realizuar përgjegjësitë e tij zakonisht është i dobishëm në parashikimin e kthimeve të ardhshme të njësisë ekonomike mbi burimet e saj.

Performanca financiare e pasqyruar nëpërmjet kontabilitetit mbi bazën e të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara

OB17 Kontabiliteti mbi bazën e të drejtave dhe detyrimeve të konstatuara përshkruan efektet e transaksioneve dhe ngjarjeve të tjera dhe rrethanave mbi burimet dhe kërkesave shtesë të një njësie raportuese në periudhat në të cilat këto efekte ndodhin, edhe nëse arkëtimet dhe pagesat përkatëse në mjeteve monetare ndodhin në një periudhë të ndryshme. Kjo është e rëndësishme për shkak se informacioni në lidhje me burimet dhe kërkesat shtesë ekonomike të një njësie raportuese dhe ndryshimet në burimet dhe kërkesat shtesë ekonomike të saj gjatë periudhës ofron një bazë të mirë për të vlerësuar performancën e kaluar dhe të ardhshme të njësisë ekonomike sesa vetëm informacioni rreth arkëtimeve dhe pagesave në mjete monetare gjatë kësaj periudhe.

OB18 Informacioni në lidhje me performancën financiare të një njësie raportuese gjatë një periudhe, në të cilin janë pasqyruar ndryshimet në burimet dhe kërkesat shtesë ekonomike të saj, përveç rastit kur burimet shtesë janë marrë direkt nga investitorët dhe kreditorët (shih paragrafin OB21), është i dobishëm në vlerësimin e aftësisë në të kaluarën dhe në të ardhmen e njësisë ekonomike për të gjeneruar hyrje neto të mjeteve monetare. Ky informacion tregon shkallën në të cilën njësia raportuese ka rritur burimet ekonomike të disponueshme të saj, dhe kështu kapaciteti i saj për të gjeneruar hyrje mjetesh monetare neto nëpërmjet operacioneve të saj në vend të marrjes së burimeve shtesë direkt nga investitorët dhe kreditorët.

OB19 Informacioni në lidhje me performancën financiare të një njësie raportuese gjatë një periudhe, gjithashtu, mund të tregojë shkallën në të cilën ngjarje të tilla si ndryshimet në çmimet e tregut ose normat e interesit kanë rritur ose ulur burimet dhe kërkesat shtesë ekonomike të njësisë ekonomike, duke ndikuar në aftësinë e njësisë ekonomike për të gjeneruar hyrje mjetesh monetare neto.

Performanca financiare e pasqyruar përmes flukseve të mjeteve monetare të kaluara

OB20 Informacioni në lidhje me flukset e mjeteve monetare të një njësie raportuese gjatë një periudhe gjithashtu ndihmon përdoruesit për të vlerësuar aftësinë e njësisë ekonomike për të gjeneruar hyrje mjetesh monetare neto të ardhshme. Ai tregon se si njësia raportuese fiton dhe shpenzon para në dorë, duke përfshirë informacionin në lidhje me huamarrjen dhe ripagimin e borxhit të saj, dividendët në mjete monetare ose shpërndarjet e tjera në para për investitorët, dhe faktorët e tjerë që mund të ndikojnë në likuiditetin ose aftësinë paguese të njësisë ekonomike. Informacioni në lidhje me flukset e mjeteve monetare ndihmon përdoruesit të kuptojnë operacionet e një njësie raportuese, të vlerësojnë veprimtaritë financuese dhe investuese të saj dhe, të vlerësojnë likuiditetin ose aftësinë paguese dhe të interpretojnë informacione të tjera në lidhje me performancën financiare.

Ndryshimet në burimet dhe kërkesat shtesë ekonomike që nuk rrjedhin nga performanca financiare

OB21 Burimet dhe kërkesat shtesë të një njësie raportuese gjithashtu mund të ndryshojnë për arsye të tjera përveç se nga performanca financiare, të tilla si emetimi i aksioneve shtesë të pronësisë. Informacioni në lidhje me këtë lloj ndryshimi është i nevojshëm për t'u dhënë përdoruesve një kuptim të plotë se përse burimet dhe kërkesat shtesë ekonomike të njësisë raportuese kanë ndryshuar si dhe implikimet e këtyre ndryshimeve në performancën financiare të saj në të ardhmen.

© IFRS Foundation

KAPITULLI 2: NJËSIA RAPORTUESE

[për t'u shtuar]

Kapitulli 3: *Karakteristikat cilësore të informacionit financiar të dobishëm*

Hyrje

KC1 Karakteristikat cilësore të informacionit të dobishëm financiar, të trajtuara në këtë kapitull, identifikojnë llojet e informacioneve që mund të jenë më të dobishme për investitorët ekzistues dhe potencial, huadhënësit dhe kreditorët e tjerë për marrjen e vendimeve në lidhje me njësinë raportuese mbi bazën e informacionit në raportin e saj financiar (informacioni financiar).

KC2 Raportet financiare japin informacion në lidhje me burimet ekonomike të njësisë raportuese, kërkesat e tjera ndaj njësisë raportuese dhe efektet e transaksioneve dhe të ngjarjeve të tjera si dhe të kushteve që ndryshojnë këto burime dhe kërkesa shtesë. (Ky informacion trajtohet në *Kuadrin konceptual* si informacion rreth dukurive ekonomike.) Disa raporte financiare gjithashtu përfshijnë materiale shpjeguese në lidhje me pritshmëritë e drejtimit dhe strategjitë për njësinë raportuese, si dhe llojet e tjera të informacionit largpamës.

KC3 Karakteristikat cilësore të informacionit financiar të dobishëm[3] zbatohen për informacionin financiar të paraqitur në pasqyrat financiare, si edhe për informacionin financiar të paraqitur në mënyra të tjera. Kostoja, e cila është një kufizim i përhapur në aftësinë e njësisë raportuese për të ofruar informacion financiar të dobishëm, zbatohet në mënyrë të ngjashme. Megjithatë, konsideratat në zbatimin e karakteristikave cilësore dhe kufizimin e kostos mund të jenë të ndryshme për lloje të ndryshme të informacionit. Për shembull, zbatimi i tyre në informacionin largpamës mund të jenë i ndryshëm nga zbatimi i tyre për informacionin rreth burimeve dhe kërkesave shtesë ekzistuese ekonomike dhe për ndryshimet në këto burime dhe kërkesa shtesë.

Karakteristikat cilësore të informacionit financiar të dobishëm

KC4 Që të jetë i dobishëm, informacioni financiar duhet të jetë përkatës dhe të përfaqësojë me besnikëri atë që pretendon të përfaqësojë. Dobishmëria e informacionit financiar rritet në qoftë se ai është i krahasueshëm, i verifikueshëm, në kohë dhe i kuptueshëm.

Karakteristikat cilësore themelore

KC5 Karakteristikat themelore cilësore janë *përkatësia* dhe *paraqitja me besnikëri*.

Përkatësia

KC6 Informacioni financiar përkatës bën të mundur një ndryshim në vendimet e marra nga përdoruesit. Informacioni mund të bëjë të mundur një ndryshim në një vendim edhe nëse disa përdorues zgjedhin të mos përfitojnë prej tij ose janë tashmë të vetëdijshëm për të nga burime të tjera.

KC7 Informacioni financiar bën të mundur një ndryshim në vendime nëse ai ka vlerë parashikuese, vlerë konfirmuese ose të dyja.

KC8 Informacioni financiar ka vlerën parashikuese në qoftë se ai mund të përdoret si një input në proceset e përdorura nga përdoruesit për të parashikuar rezultatet e ardhshme. Informacioni financiar nuk është i nevojshëm të jetë një parathënie apo parashikim për të patur vlerën parashikuese. Informacioni financiar me vlerën parashikuese shfrytëzohet nga përdoruesit për të bërë parashikimet e tyre.

KC9 Informacioni financiar ka vlerë konfirmuese nëse ai siguron reagime në lidhje me (vërteton ose ndryshon) vlerësimet e mëparshme.

[3] Përgjatë këtij *Kuadri konceptual*, termat *karakteristika cilësore* dhe *kufizim* i adresohen karakteristikave cilësore të informacionit financiar dhe të kufizimit mbi të.

© IFRS Foundation

KC10 Vlera parashikuese dhe vlera konfirmuese e informacionit financiar janë të ndërlidhura. Informacioni që ka vlerë parashikuese shpesh ka gjithashtu vlerë konfirmuese. Për shembull, informacioni mbi të ardhurat për vitin aktual, i cili mund të përdoret si bazë për parashikimin e të ardhurave në vitet e ardhshme, gjithashtu mund të krahasohet me parashikimet e të ardhurave për vitin aktual, që janë bërë në vitet e kaluara. Rezultatet e këtyre krahasimeve mund të ndihmojnë një përdorues për të korrigjuar dhe përmirësuar proceset që janë përdorur për të bërë këto parashikime të mëparshme.

Materialiteti

KC11 Informacioni është material nëse mungesa apo anomali të tij mund të ndikojnë në vendimet që përdoruesit marrin bazuar në informacionin financiar në lidhje me një njësi raportuese të veçantë. Me fjalë të tjera, materialiteti është një aspekt i veçantë i përkatësisë, në një njësi ekonomike, në funksion të natyrës ose madhësisë, ose i të dyjave, të zërave me të cilat lidhet informacioni në kontekstin e raportit financiar të një njësie ekonomike individuale. Për rrjedhojë, Bordi nuk mund të specifikojë një kufi sasior unik për materialitetin apo të paracaktojë se çfarë mund të jetë materiale në një situatë të veçantë.

Paraqitja besnike

KC12 Raportet financiare paraqesin dukuritë ekonomike në fjalë dhe në shifra. Që të jetë i dobishëm, informacioni financiar jo vetëm duhet të përfaqësojë fenomene përkatëse, por gjithashtu duhet të paraqesë me besnikëri fenomenet që ai synon të paraqesë. Që të ketë një paraqitje besnike të përkryer, një përshkrim duhet të ketë tre karakteristika. Ai duhet të jetë i *plotë, neutral* dhe *pa gabime.* Sigurisht, përsosmëria është e rrallë, ndoshta e paarritshme. Objektivi i Bordit është të maksimizojë këto cilësi sa të jetë e mundur.

KC13 Një përshkrim i plotë përfshin të gjithë informacionin e nevojshëm për një përdorues për të kuptuar fenomenin që përshkruhet, duke përfshirë të gjitha përshkrimet dhe shpjegimet e nevojshme. Për shembull, një përshkrim i plotë i një grupi aktivesh do të përfshinte, minimalisht, një përshkrim të natyrës së aktiveve në grup, një përshkrim numerik të të gjitha aktiveve në grup, dhe një përshkrim se çfarë përfaqëson përshkrimi numerik (për shembull, koston fillestare, koston e rregulluar ose vlerën e drejtë të rregulluar). Për disa zëra, një përshkrim i plotë mund të japë gjithashtu shpjegime për faktet e rëndësishme në lidhje me cilësinë dhe natyrën e zërave, faktorët dhe rrethanat që mund të ndikojnë në cilësinë dhe natyrën e tyre, si dhe procesin e përdorur për të përcaktuar përshkrimin numerik.

KC14 Një përshkrim neutral është zgjedhja apo paraqitja e informacionit pa paragjykim. Një përshkrim neutral nuk shtrembërohet, ponderohet, theksohet ose jo, ose ndryshe nuk manipulohet për të rritur probabilitetin që informacioni financiar të merret i favorshëm apo i pafavorshëm nga përdoruesit. Informacioni neutral nuk do të thotë informacion pa asnjë qëllim apo pa asnjë ndikim në sjellje. Në të kundërt, informacioni financiar përkatës është, sipas përkufizimit, i aftë të bëjë një ndryshim në vendimet e përdoruesve.

KC15 Paraqitja besnike nuk do të thotë saktësi në të gjitha aspektet. Pa gabime do të thotë se nuk ka gabime apo mungesa në përshkrimin e dukurisë, dhe procesi i përdorur për të prodhuar informacionin e raportuar është zgjedhur dhe zbatuar pa gabime në proces. Në këtë kontekst, informacion pa gabime nuk do të thotë se është krejtësisht i saktë në të gjitha aspektet. Për shembull, një vlerësim i një çmimi ose i një vlere të pa vëzhgueshme nuk mund të përcaktohet nëse është i saktë ose i pasaktë. Megjithatë, një paraqitje e këtij vlerësimi mund të jetë besnike në qoftë se shuma është përshkruar në mënyrë të qartë dhe të saktë si një vlerësim, janë shpjeguar natyra dhe kufizimet e procesit të vlerësimit dhe nuk janë bërë gabime në përzgjedhjen dhe zbatimin e një procesi të përshtatshëm për zhvillimin e vlerësimit.

KC16 Një paraqitje besnike, në vetvete, nuk jep domosdoshmërisht informacion të dobishëm. Për shembull, një njësi raportuese mund të marrë toka, ndërtesa, makineri e pajisje nëpërmjet një granti qeveritar. Natyrisht, raportimi që një njësi raportuese ka blerë një aktiv pa asnjë kosto do të paraqiste me besnikëri koston e tij, por ky informacion ndoshta nuk do të ishte shumë i dobishëm. Një shembull paksa më delikat është një vlerësim i shumës me të cilën vlera kontabël (neto)e një aktivi duhet të rregullohet për të pasqyruar një zhvlerësim në vlerën e aktivit. Ky vlerësim mund të jetë një paraqitje besnike në qoftë se njësia raportuese ka zbatuar siç duhet një proces të përshtatshëm, ka përshkruar siç duhet vlerësimin dhe ka shpjeguar çdo paqartësi që ndikon dukshëm në vlerësim. Megjithatë, në qoftë se niveli i pasigurisë në një vlerësimi të tillë është mjaft i madh, ky vlerësim në mënyrë të veçantë nuk do të jetë i dobishëm. Me fjalë të tjera, përkatësia e aktivit të paraqitur besnikërisht është e diskutueshme. Nëse nuk ka asnjë paraqitje tjetër që të jetë më besnike, ky vlerësim mund të sigurojë informacionin më të mirë që disponohet.

Zbatimi i karakteristikave cilësore themelore

KC17 Informacioni duhet të jetë përkatës dhe njëkohësisht i paraqitur me besnikëri në mënyrë që të jetë i dobishëm. As paraqitja besnike e një dukurie jo përkatëse, as paraqitja jo besnike e një dukurie përkatëse nuk i ndihmon përdoruesit të marrin vendime të mira.

KC18 Procesi më efikas dhe efektiv për zbatimin e karakteristikave cilësore themelore zakonisht do të ishte si në vijim (iu nënshtrohet efekteve të karakteristikave të rritjes dhe kufizimit të kostos, të cilat nuk janë marrë parasysh në këtë shembull). Së pari, identifikohet një fenomen ekonomik që ka potencialin të jetë i dobishëm për përdoruesit e informacionit financiar të njësisë raportuese. Së dyti, identifikohet lloji i informacionit në lidhje me këtë fenomen që do të ishte më përkatës nëse ai do ishte i disponueshëm dhe mund të paraqitej me besnikëri. Së treti, përcaktohet nëse ky informacion është i disponueshëm dhe mund të paraqitet me besnikëri. Nëse është kështu, procesi i plotësimit të karakteristikave themelore cilësore përfundon në këtë pikë. Nëse jo, procesi përsëritet me llojin tjetër më përkatës të informacionit.

Karakteristikat cilësore rritëse

KC19 *Krahasueshmëria, verifikueshmëria, dhënia në kohë dhe kuptueshmëria* janë karakteristika cilësore që rrisin dobishmërinë e informacionit që është përkatës dhe i paraqitur me besnikëri. Rritja e karakteristikave cilësore gjithashtu mund të ndihmojë për të përcaktuar se cila nga dy mënyrat duhet përdorur për të përshkruar një dukuri në qoftë se të dyja konsiderohen njësoj përkatëse dhe të paraqitura me besnikëri.

Krahasueshmëria

KC20 Vendimet e përdoruesve përfshijnë zgjedhjen midis alternativave, për shembull, midis shitjes ose mbajtjes së një investimi, ose investimit në njërën njësi raportuese apo në tjetrën. Rrjedhimisht, informacioni në lidhje me një njësi raportuese është më i dobishëm në qoftë se ai mund të krahasohet me informacione të ngjashme në lidhje me njësi ekonomike të tjera dhe me informacione të ngjashme në lidhje me të njëjtën njësi ekonomike për një periudhë ose datë tjetër.

KC21 Krahasueshmëria është karakteristika cilësore që u mundëson përdoruesve të identifikojnë dhe të kuptojnë ngjashmëritë dhe dallimet në mes të zërave. Ndryshe nga karakteristikat e tjera cilësore, krahasueshmëria nuk lidhet me një zë të vetëm. Një krahasim kërkon të paktën dy zëra.

KC22 Qëndrueshmëria, edhe pse lidhur me krahasueshmërinë, nuk është e njëjtë. Qëndrueshmëria i referohet përdorimit të metodave të njëjta për të njëjtët zëra, qoftë nga periudha në periudhë brenda njësisë raportuese ose në një periudhë të vetme midis të gjitha njësive ekonomike. Krahasueshmëria është qëllimi; qëndrueshmëria ndihmon për të arritur këtë qëllim.

KC23 Krahasueshmëria nuk është uniformitet. Që informacion të jetë i krahasueshëm, gjërat e njëjta duhet të duken njësoj dhe gjërat e ndryshme duhet të duken të ndryshme. Krahasueshmërinë e informacionit financiar nuk rritet duke i bërë gjërat e ndryshme të duken njësoj dhe për më tepër ajo nuk rritet duke i bërë gjërat e njëjta të duken ndryshe.

KC24 Një farë shkalle e krahasueshmërisë mund të arrihet duke plotësuar karakteristikat cilësore themelore. Një paraqitje besnike e një fenomeni ekonomik përkatës duhet të zotërojë natyrshëm një farë shkalle krahasueshmëria me një paraqitje besnike të një fenomeni përkatës ekonomik të ngjashëm nga një tjetër njësi raportuese.

KC25 Edhe pse një fenomen ekonomik i vetëm mund të paraqitet me besnikëri në shumë mënyra, lejimi i metodave alternative të kontabilitetit për të njëjtin fenomen ekonomik ul krahasueshmërinë.

Verifikueshmëria

KC26 Verifikueshmëria ndihmon për të siguruar përdoruesit që informacioni paraqet me besnikëri dukuritë ekonomike që ai synon të paraqesë. Verifikueshmëria do të thotë se vëzhguesit e ndryshëm të mirinformuar dhe të pavarur mund të arrijnë konsensusin, edhe pse jo domosdoshmërisht marrëveshjen e plotë, se një përshkrim i veçantë është një paraqitje besnike. Informacioni sasior nuk duhet të jetë një pikë e vetme vlerësimi që të jetë i verifikueshëm. Një varg shumash të mundshme dhe probabilitetet e lidhura me to gjithashtu mund të verifikohet.

KC27 Verifikimi mund të jetë i drejtpërdrejtë apo i tërthortë. Verifikimi i drejtpërdrejtë do të thotë verifikimi i një shume ose i një paraqitjeje tjetër përmes vëzhgimit të drejtpërdrejtë, për shembull, duke i numëruar mjetet monetare. Verifikimi i tërthortë do të thotë kontrolli i inputeve në një model, formulë apo teknikë tjetër dhe rillogaritja e rezultateve duke përdorur metodologjinë e njëjtë. Një shembull është verifikimi i vlerës

 © IFRS Foundation

kontabël (neto)të inventarit duke kontrolluar inputet (sasitë dhe kostot) dhe duke rillogaritur inventarin në fund të periudhës duke përdorur supozimin për rrjedhjen e njëjtë të kostos (për shembull, duke përdorur metodën hyrje e parë, dalje e parë).

KC28 Mund të mos jetë e mundur të verifikohen disa shpjegime dhe informacione financiare largpamëse deri në një periudhë të ardhshme, në mos të gjitha. Për të ndihmuar përdoruesit të vendosin nëse ata duan ta përdorin këtë informacion, do të ishte normalisht e nevojshme dhënia e shpjegimeve për supozimet bazë, metodat e përgatitjes së informacionit dhe faktorët e tjerë dhe rrethanat që mbështesin informacionin.

Dhënia në kohë e informacionit

KC29 Dhënia e informacionit në kohë do të thotë që informacioni të jetë i disponueshëm në kohë për vendimmarrësit që të mund të ndikojë mbi vendimet e tyre. Në përgjithësi, sa më i vjetër është informacioni, aq më pak i dobishëm është. Megjithatë, disa informacione mund të vazhdojnë të jenë për një kohë të gjatë pas përfundimit të një periudhe raportimi, sepse, për shembull, disa përdorues mund të kenë nevojë të identifikojnë dhe të vlerësojnë prirjet.

Kuptueshmëria

KC30 Klasifikimi, karakterizimi dhe paraqitja e informacionit në mënyrë të qartë dhe koncize e bën atë *të kuptueshëm.*

KC31 Disa dukuri janë në thelb komplekse dhe nuk mund të jetë e lehtë për t'i kuptuar. Përjashtimi nga raportet financiare i informacioneve në lidhje me këto dukuri mund ta bëjë informacionin në këto raporte financiare më të lehtë për t'u kuptuar. Megjithatë, këto raporte nuk do të ishin të plota dhe prandaj potencialisht çorientuese.

KC32 Raportet financiare hartohen për përdoruesit të cilët kanë një njohuri të arsyeshme të biznesit dhe të veprimtarive ekonomike dhe që shqyrtojnë dhe analizojnë informacionin me kujdes. Në të njëjtën kohë, edhe përdoruesit e mirinformuar dhe të kujdesshëm mund të kenë nevojë të kërkojnë ndihmën e një këshilltari për të kuptuar informacionin në lidhje me dukuritë ekonomike komplekse.

Zbatimi i karakteristikave cilësore rritëse

KC33 Karakteristikat cilësore rritëse duhet të maksimizohen sa të jetë e mundur. Megjithatë, karakteristikat cilësore rritëse, qoftë individualisht ose si grup, nuk mund ta bëjnë informacionin të dobishëm në qoftë se ky informacion nuk është përkatës ose nuk paraqitet me besnikëri.

KC34 Zbatimi i karakteristikave cilësore rritëse është një proces përsëritës që nuk ndjek një rend të përcaktuar. Ndonjëherë, një karakteristikë cilësore rritëse mund të duhet të zvogëlohet për të maksimizuar një tjetër karakteristikë cilësore. Për shembull, një ulje e përkohshme e krahasueshmërisë, si rezultat i zbatimit në prospektivë të një standardi të ri të raportimit financiar mund të jetë e vlefshme për të përmirësuar përkatësinë ose paraqitjen besnike në afat më të gjatë. Dhënia e informacioneve shpjeguese të duhura mund të kompensojë pjesërisht krahasueshmërinë.

Kufizimi në kosto në raportimin financiar të dobishëm

KC35 Kostoja është një kufizim i përhapur në informacionin që mund të sigurohet nga raportimi financiar. Raportimi i informacionit financiar imponon kosto, dhe është e rëndësishme që këto kosto të justifikohen nga përfitimet e raportimit të këtij informacioni. Ka disa lloje kostosh dhe përfitimesh që duhen marrë parasysh.

KC36 Ofruesit e informacionit financiar shpenzojnë shumicën e përpjekjeve të përfshirë në mbledhjen, përpunimin, verifikimin dhe shpërndarjen e informacionit financiar, por në fund të fundit janë përdoruesit ata që mbajnë kostot në formën e kthimeve të reduktuara. Përdoruesit e informacionit financiar gjithashtu kryejnë kosto për analizimin dhe interpretimin e informacionit të dhënë. Nëse nuk merret informacioni i nevojshëm, përdoruesit kryejnë kosto shtesë për ta marrë këtë informacion diku tjetër apo për ta vlerësuar atë.

KC37 Raportimi i informacionit financiar që është përkatës dhe paraqet me besnikëri atë që pretendon të përfaqësojë ndihmon përdoruesit për të marrë vendime me më shumë besim. Kjo çon në funksionimin më efikas të tregjeve të kapitalit dhe në një kosto më të ulët të kapitalit për ekonominë si një e tërë. Një investitor individual, hua dhënës apo kreditor tjetër gjithashtu merr përfitime duke marrë vendime më të

informuara. Megjithatë, kjo nuk është e mundur për raportet financiare të përgjithshme që të sigurojnë të gjithë informacionin që çdo përdorues e gjen përkatës.

KC38 Në zbatimin e kufizimit në kosto, Bordi vlerëson nëse përfitimet e raportimit të informacionit të veçantë janë të mundshme të justifikojnë kostot e bëra për të siguruar dhe përdorur këtë informacion. Kur zbatohet kufizimi i kostos në zhvillimin e një standardi të propozuar të raportimit financiar, Bordi kërkon informacion nga ofruesit e informacionit financiar, përdoruesit, audituesit, akademikët dhe të tjerët rreth natyrës së pritshme dhe sasisë së përfitimeve dhe të kostove të këtij standardi. Në shumicën e situatave, vlerësimet bazohen në një kombinim të informacionit sasior dhe cilësor.

KC39 Për shkak të subjektivitetit të qenësishëm, vlerësimet e bëra nga individët e ndryshëm të kostove dhe përfitimeve të raportimit të zërave të veçantë të informacionit financiar do të ndryshojnë. Prandaj, Bordi kërkon të merren parasysh kostot dhe përfitimet në lidhje me raportimin financiar në përgjithësi, dhe jo vetëm në raport me njësitë raportuese të veçanta. Kjo nuk do të thotë se vlerësimet e kostove dhe të përfitimeve gjithmonë justifikojnë kërkesat e njëjta të raportimit për të gjitha njësitë ekonomike. Dallimet mund të jenë të përshtatshme për shkak të madhësive të ndryshme të njësive ekonomike, mënyrat e ndryshme të rritjes së kapitalit (publikisht ose privatisht), nevojat e përdoruesve të ndryshëm apo faktorëve të tjerë.

© IFRS Foundation

Kapitulli 4: *Kuadri* (1989): teksti i mbetur

Supozimi themelor

Vijimësia

4,1 Pasqyrat financiare normalisht përgatiten mbi bazën e një supozimi që njësia ekonomike është në vijimësi dhe do të vazhdojë të operojë për një të ardhme të parashikuar. Prandaj, supozohet që njësia ekonomike nuk ka as për qëllim dhe as nevojën të likuidojë apo të reduktojë në mënyrë materiale gamën e operacioneve të saj; nëqoftëse një ide e tillë ekziston, pasqyrat financiare do të duhet të përgatiten mbi baza të tjera, dhe nëse është kështu, këto baza duhet të shtjellohen tek informacionet shpjeguese

Elementet e pasqyrave financiare

4,2 Pasqyrat financiare portretizojnë efektet financiare të transaksioneve dhe ngjarje të tjera duke i grupuar ato në klasa të mëdha në përputhje me karakteristikat e tyre ekonomike. Këto klasa të mëdha janë cilësuar si elementet e pasqyrave financiare. Elementet direkte që lidhen me matjen e pozicionit financiar në pasqyrën e bilancit janë aktivet, detyrimet dhe kapitali neto. Elementet direkte që lidhen me matjen e performancës në pasqyrën e të ardhurave janë të ardhurat dhe shpenzimet. Pasqyra e ndryshimeve në pozicionin financiar zakonisht reflekton elementet e pasqyrës së të ardhurave dhe ndryshimet në elementet e pasqyrës së bilancit; dhe në mënyrë logjike, ky *Kuadër Konceptual* nuk identifikon elemente që janë të veçanta për këto pasqyra.

4,3 Paraqitja e këtyre elementëve në pasqyrën e bilancit dhe në pasqyrën e të ardhurave bëhet nëpërmjet një procesi që quhet nën-klasifikim. Për shembull, aktivet dhe detyrimet mund të klasifikohen për nga natyra e tyre ose funksioni në biznesin e njësisë ekonomike në mënyrë që të japin informacion në atë formë që është më e dobishme për përdoruesit me qëllim që të lehtësohet vendimmarrja ekonomike.

Pozicioni financiar

4,4 Elementet direkte që lidhen me matjen e pozicionit financiar në pasqyrën e bilancit janë aktivet, detyrimet dhe kapitali neto. Këto janë të përcaktuara si mëposhtë:

(a) Një aktiv është një burim i kontrolluar nga njësia ekonomike si rezultat i ngjarjeve në të shkuarën nga të cilat parashikohen përfitime ekonomike të ardhshme që do futen në njësinë ekonomike.

(b) Një detyrim është një detyrim aktual i njësisë ekonomike që rrjedh nga ngjarje të së kaluarës, shlyerja e të cilit është parashikuar të bëhet me rrjedhjen jashtë njësisë ekonomike të burimeve të cilat mbartin në vetvete përfitime ekonomike.

(c) Kapitali neto është interesi i mbetur në aktivet e njësisë ekonomike pas zbritjes së të gjitha detyrimeve.

4,5 Përkufizimi i një aktivi dhe një detyrimi identifikon tiparet e tyre thelbësore por nuk tenton të specifikojë kriterin që duhet të plotësohet përpara se ata të njihen në pasqyrën e bilancit. Kështu, përkufizimet përmbajnë zëra që nuk janë njohur si aktive ose detyrime në pasqyrën e bilancit sepse ato nuk plotësojnë kriteret e njohjes të diskutuara në paragrafët 4.37 - 4.53. Në veçanti, pritshmëria që përfitime ekonomike të ardhshme do të hyjnë ose do të dalin nga njësia ekonomike duhet të jetë e mjaftueshmërisht e sigurt për të plotësuar kriterin e mundësisë siç thuhet në paragrafët 4.38 përpara se një aktiv ose detyrim të njihet

4,6 Gjatë vlerësimit nëse një zë e plotëson përkufizimin e një aktivi, detyrimi apo kapitali neto, duhet ti kushtohet vëmendje përmbajtjes themelore të tij dhe realitetit ekonomik dhe jo vetëm formës së tij ligjore. Kështu, për shembull, në rastin e qerasë financiare, përmbajta dhe realiteti ekonomik janë të tillë që qiramarrësi merr përfitimin ekonomik nëpërmjet përdorimit të aktivit të marrë me qira për pjesën më të madhe të kohës së tij të dobishme në këmbim të pranimit për të hyrë në një marrëveshje për të paguar për këtë të drejtë një shumë të përafërt të vlerës së drejtë të aktivit dhe kostove financiare që lidhen me të. Prandaj, qiraja financiare është një shembull i zërave që plotësojnë përkufizimin e një aktivi dhe të një detyrimi dhe janë njohur si të tillë në pasqyrën e bilancit të qiramarrësit.

4,7 Bilancet e hartuara në përputhje me SNRF aktuale mund të përfshijnë zëra që nuk plotësojnë përkufizimin e një aktivi ose detyrimi dhe nuk janë pasqyruar si kapitale neto. Përkufizimet e dhëna në paragrafin 4.4 megjithatë do të jenë themeli i rishikimit te SNRF-ve ekzistuese dhe i formimit të SNRF-ve të mëtejshme.

Aktivet

4,8 Përfitimi i ardhshëm ekonomik i mishëruar në një aktiv është potenciali për të kontribuar, direkt apo indirekt, në të hyra në para ose ekuivalent të parasë në njësinë ekonomike. Përfitimi potencial mund të jetë produktiv që do të thotë se është pjesë e një aktiviteti prodhues të një njësie ekonomike. Por ai mund të marrë gjithashtu dhe në formën e aftësisë për t'u konvertuar në pakësim të sasisë së likuiditetit që duhet paguar, si p.sh. kur proceset alternative të fabrikimit e ulin koston e prodhimit.

4,9 Një njësi ekonomike zakonisht i angazhon aktivet e saj për të prodhuar të mira materiale ose për të ofruar shërbime që të jenë të afta për të plotësuar dëshirat apo nevojat e klientëve; sepse këto të mira apo shërbime mund të plotësojnë këto dëshira ose nevoja, klientët janë të gatshëm për të paguar për to dhe prandaj kontribuojnë në hyrjen e parave në njësinë ekonomike. Mjetet monetare në vetvete i ofrojnë një shërbim njësisë ekonomike sepse ato komandojnë mbi burimet e tjera.

4,10 Përfitimet e ardhshme ekonomike të mishëruara në një aktiv mund të sjellin të hyra në para në njësinë ekonomike në shumë mënyra. Për shembull, një aktiv mund:

(a) të përdoret veçmas apo në kombinim me aktive të tjera në prodhimin e të mirave ose shërbimeve për t'u shitur nga njësia ekonomike;

(b) (të shkëmbehen me aktive të tjera;

(c) të përdoren për të paguar detyrime; ose ose

(d) të shpërndahen tek pronarët e kapitalit neto të njësisë ekonomike.

4,11 Shumë aktive, për shembull, toka, ndërtesa, makineri e pajisje, kanë një formë fizike. Megjithatë, forma fizike nuk është thelbësore për ekzistencën e një aktivi; prandaj patentat dhe të drejtat e autorit, për shembull, quhen aktive nëqoftëse priten përfitime të ardhshme ekonomike prej tyre në njësinë ekonomike dhe nëqoftëse ato kontrollohen nga njësia ekonomike.

4,12 Shumë aktive, për shembull, llogaritë e arkëtueshme, pasuritë e paluajtshme, shoqërohen me të drejta ligjore, ku përfshihen dhe të drejtat e pronësisë. Në përcaktimin e ekzistencës së një aktivi, e drejta e pronësisë nuk është thelbësore; kështu që, për shembull, një pasuri e paluajtshme me qira është aktiv nëqoftëse njësia ekonomike kontrollon përfitimet të cilat priten të vijnë nga kjo pasuri. Megjithëse kapaciteti i një njësie ekonomike për të kontrolluar përfitimet zakonisht është rezultat i të drejtave ligjore, pavarësisht një zë mund të plotësojë përkufizimin e një aktivi edhe kur nuk ka kontroll ligjor. Për shembull, njohuritë apo aftësitë e përfituara nga një aktivitet zhvillues mund të plotësojë përkufizimin e një aktivi kur, duke e mbajtur atë njohuri ose aftësi si sekret, një njësi ekonomike kontrollon përfitimet që priten të vijnë prej tij.

4,13 Këto aktive të një njësie ekonomike rezultojnë nga transaksione apo ngjarje të së kaluarës. Njësitë ekonomike normalisht i përfitojnë aktivet nëpërmjet blerjes ose krijimit, por edhe transaksione ose ngjarje të tjera mund të gjenerojnë aktive; dhe si shembuj mund të përmendim pasuritë e paluajtshme që një njësi ekonomike përfiton nga qeveria, si pjesë e një programi për të inkurajuar rritjen ekonomike në një zonë, apo për të zbuluar depozita mineralesh. Transaksionet ose ngjarjet që priten të ndodhin në të ardhmen në vetvete nuk mund të japin aktive: prandaj, për shembull, një tentativë për të blerë inventarë, në vetvete nuk plotëson përkufizimin e një aktivi.

4,14 Ka një lidhje të ngushtë midis kryerjes së shpenzimeve dhe krijimit të aktiveve por ato nuk koincidojnë me njëra tjetrën. Prandaj, kur një njësi ekonomike kryen shpenzime, kjo mund të japë evidencë që përfitimi të ardhshme ekonomike janë parë, por kjo nuk është provë konkluduese që një zë plotëson përkufizimin që është krijuar një aktiv. Thjeshtësisht mungesa e një shpenzimi të lidhur nuk e ndalon një zë që të plotësojë përkufizimin e një aktivi dhe kështu mund të jetë një kandidat për t'u njohur në pasqyrën e bilancit; për shembull, zëra që i janë dhuruar njësisë ekonomike mund të plotësojnë përkufizimin e një aktivi.

Detyrimet

4,15 Një karakteristikë thelbësore e detyrimeve është që njësia ekonomike ka një detyrim aktual. Një detyrim është një detyrë ose një përgjegjësi për të vepruar ose performuar në një mënyrë të caktuar. Detyrimi mund të jetë ligjërisht i detyrueshëm si pasojë e një kontrate të detyrueshme për zbatim ose si pasojë e një kërkese statutore. Ky është rasti normal, psh. kur kemi të bëjmë me shumat që duhen paguar për të mirat apo shërbimet e marra. Detyrime do të dalin gjithashtu nga ushtrimi normal i aktivitetit, nga përshtatja dhe

 © IFRS Foundation

dëshira për të mbajtur marrëdhënie të mira biznesi ose nga veprimi në mbi bazën e kriterit të barabartë. Nëqoftëse, psh. një entitet ekonomik vendos si pasojë e politikave të saj të mbulojë defektet në produktet e saj edhe pse kjo ka ndodhur dukshëm mbas mbarimit të periudhës së garancisë, shumat që parashikohen për t'u paguar për produktet që janë shitur tashmë do të njihen si detyrime.

4,16 Një dallim duhet të bëhet midis një detyrimi aktual dhe një angazhimi të ardhshëm. Një vendim nga ana e drejtimit të njësisë ekonomike për të blerë aktive në të ardhmen, në vetvete nuk nuk lë vend për një detyrim aktual. Një detyrim normalisht rrjedh vetëm kur aktivi është lëvruar ose kur njësia ekonomike ka hyrë në marrëveshje të pa kthyeshme për të blerë aktivin. Në rastin e fundit, natyra e pa kthyeshme e marrëveshjes do të thotë që njësia ekonomike ka pak hapësira për t'iu shmangur këtij detyrimi për të paguar palën tjetër, për shkak të pasojave ekonomike që lindin nga mos respektimi i kësaj marrëveshje sepse mund të ketë gjoba të konsiderueshme.

4,17 Shlyerja e një detyrimi aktual normalisht i kërkon njësisë ekonomike të heqë dorë nga burime të saj që mishërojnë përfitime ekonomike në mënyrë që të përmbushë kërkesën e palës tjetër. Shlyerja e një detyrimi aktual mund të ndodhë në shumë mënyra si psh.:

(a) pagesa me mjete monetare;

(b) transferimi aktiveve të tjera;

(c) dhënia e shërbimeve

(d) këmbimi me një detyrim tjetër; ose

(e) konvertimi i një detyrimi në kapitale neto.

Një detyrim gjithashtu mund të likuidohet edhe me mjete te tjera, si psh. kur kreditori heq dorë ose e fal të drejtën e tij.

4,18 Detyrimet rezultojnë nga transaksione apo ngjarje të tjera të së kaluarës. Kështu, për shembull, blerja e të mirave dhe përdorimi i shërbimeve sjellin lindjen e detyrimeve tregtare të pagueshme (me përjashtim të rastit kur është paguar paradhënie ose në momentin e lëvrimit), dhe marrja e një huaje bankare rezulton në detyrimin për të ripaguar huanë. Një njësi ekonomike mundet gjithashtu të njohë zbritje tregtare të ardhshme bazuar në volumin e blerjeve vjetore nga klientët e saj si një detyrim; në këtë rast, shitja e të mirave në të ardhmen është transaksioni që do të sjellë detyrim.

4,19 Disa detyrime mund të maten vetëm duke përdorur vlerësimin në një shkallë të konsiderueshme. Disa njësi ekonomike i përshkruajnë këto detyrime si provizione. Në disa vende, këto provizione nuk konsiderohen si detyrime sepse koncepti i i detyrimit është përkufizuar ngushtë si për të përfshirë vetëm ato shuma që mund të krijohen pa patur nevojë për të bërë vlerësime. Përkufizimi i një detyrimi në paragrafin 4.4 ndjek një përqasje më të hapur. Kështu, kur një provizion përfshin një detyrim aktual dhe plotëson pjesën tjetër të përkufizimit, ai është një detyrim edhe pse shuma e tij duhet të vlerësohet. Shembujt mund të përfshijnë provizione për pagesa që do bëhen nën ndonjë garanci ekzistuese dhe provizione për të mbuluar detyrimet për pensionet.

Kapitali

4,20 Megjithëse kapitali neto është përkufizuar në paragrafin 4.4 si interes i mbetur, ai mund të nën-klasifikohet në bilanc. Për shembull, në një korporatë, fondet e kontribuara nga ortakët, fitimet e pa shpërndara, rezervat që përfaqësojnë zbritje nga fitimi i pashpërndarë apo rezervat që përfaqësojnë rregullimet për ruajtjen e kapitalit mund të tregohen veçmas. Këto klasifikime mund të kenë rëndësi për nevojat e vendimmarrjes së përdoruesve të pasqyrave financiare kur ato japin shenja për kufizime ligjore apo kufizime të tjera në lidhje me detyrimin që ka njësia ekonomike për të shpërndarë apo përdorur kapitalin neto të saj. Ato mund të reflektojnë gjithashtu faktin që palët që kanë interes pronësor në një njësi ekonomike kanë të drejta të ndryshme në lidhje me përfitimin e dividentit ose ripagimin e kapitalit të kontribuar.

4,21 Krijimi i rezervave shpesh kërkohet nga statuti ose ligje të tjera në mënyrë që ti japë njësisë ekonomike dhe kreditorëve të saj mjete shtesë për t'u mbrojtur nga efektet e humbjes. Të tjera rezerva mund të krijohen nëqoftëse ligji ofron përjashtim ose reduktim të detyrimeve tatimore kur bëhen transferta të tilla për të krijuar këto rezerva. Ekzistenca dhe madhësia e këtyre rezervave ligjore, statutore dhe fiskale është një informacion që mund të jetë i dobishëm për vendimmarrjen e përdoruesve të pasqyrave financiare. Transferimet që bëhen për tek këto rezerva janë përdorime të fitimeve të mbartura dhe nuk janë shpenzime.

4,22 Shuma që tregohet për zërin kapitale neto në bilanc varet nga matja e aktiveve dhe detyrimeve. Normalisht, shuma totale e kapitaleve neto vetëm si koincidencë mund të korrespondojë me vlerën totale të vlerës së drejtë të aksioneve të njësisë ekonomike ose më shumën që mund të merret nga shitja e aktiveve pjesë-pjesë apo nga shitja e të gjithë njësisë ekonomike njëherazi në kushtet e një vijimësie të njësisë ekonomike.

4,23 Aktivitetet e biznesit tregtar, industrial shpesh janë sipërmarrje në formën e një personi fizik, partneritet, administrator i besuar, dhe shumë tipe të tjera të sipërmarrjeve biznesor qeveritare. Kuadri ligjor dhe ai rregullator për njësi ekonomike të tilla shpesh është i ndryshëm nga ai që aplikohet për njësitë ekonomike korporata. Për shembull, mund të ketë pak, nëse ka, kufizime në shpërndarjen e kapitaleve të veta tek ortakët ose palët e tjera përfituese. Gjithsesi, përkufizimi i kapitalit neto dhe i aspekteve të tjera të këtij *Kuadri konceptual* që trajton kapitalin neto janë të përshtatshme për njësi të tilla ekonomike.

Performanca

4,24 Fitimi është përdorur shpesh si kriter për të matur performancën ose si baza për matje të tjera, si psh. kthimi nga investimi, ose fitimet për aksion. Elementet direkte që lidhen me matjen e fitimit janë të ardhurat dhe shpenzimet. Njohja dhe matja e të ardhurave dhe shpenzimeve, dhe nëpërmjet kësaj e vetë fitimit, varet pjesërisht nga konceptet e kapitalit dhe ruajtjes së kapitalit të përdorura nga njësia ekonomike gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare. Këto koncepte trajtohen në paragrafët 4.57 - 4.65.

4,25 Elementët e të ardhurave dhe shpenzimeve përcaktohen si më poshtë:

(a) Të ardhura janë rritjet në përfitimin ekonomik gjatë periudhës kontabël në formën e të hyrave ose përmirësimin e aktiveve ose zvogëlimin e detyrimeve që rezultojnë në rritjen e kapitalit neto, ndryshe nga ato që lidhen me kontributin në kapital nga aksionarët.

(b) Shpenzimet janë rënie në përfitimin ekonomik gjatë periudhës kontabël në formën e daljeve ose harxhimin e aktiveve ose shfaqen e detyrimeve që rezultojnë në zvogëlimin e kapitalit neto, ndryshe nga ato që lidhen me shpërndarjen e kapitali për aksionarët.

4,26 Përkufizimi i një të ardhur dhe një shpenzimi identifikon tiparet e tyre thelbësore por nuk tenton të specifikojë kriterin që duhet të plotësohet përpara se ata të njihen në pasqyrën e të ardhurave. Kriteret për njohjen e të ardhurave dhe shpenzimeve trajtohen në paragrafët 4.37-4.53.

4,27 Të ardhurat dhe shpenzimet mund të paraqiten në forma të ndryshme në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve, në mënyrë që të japin informacion të përshtatshëm për vendimmarrësit. Për shembull, është praktikë e përgjithshme të bëhet një ndarje e atyre zërave të të ardhurave dhe shpenzimeve që rrjedhin nga veprimtaria e zakonshme e njësisë ekonomike nga ato zëra të cilët nuk i përkasin veprimtarisë së zakonshme. Kjo ndarje bëhet mbi bazën e vlerësimit të aftësisë së një zëri për të gjeneruar mjete monetare ose ekuivalentë të saj në të ardhmen për njësinë ekonomike; për shembull, aktivitete aksidentale si shitja e investimeve afatgjatë nuk janë aktivitete që ndodhin në mënyrë të përsëritur. Kur bëhet një ndarje midis zërave të tillë mbi këtë bazë, është e rëndësishme ti kushtohet vëmendje natyrës së njësisë ekonomike dhe operacioneve të saj. Zëra që mund të duken si të zakonshëm për aktivitetin e një njësie ekonomike mund të jenë jo të zakonshëm për një njësi tjetër.

4,28 Ndarja midis zërave të të ardhurave dhe shpenzimeve dhe kombinimi i tyre në mënyra të ndryshme lejon të bëhen matje të ndryshme të performancës së njësisë ekonomike. Këto kanë shkallë të ndryshme të përfshirjes. Për shembull, pasqyra e të ardhurave dhe shpenzimeve mund të paraqesë fitimin bruto, fitimin ose humbjen nga aktiviteti kryesor para taksave, fitimin ose humbjen nga aktiviteti kryesor pas taksave, dhe fitimin ose humbjen neto.

Të ardhurat

4,29 Përkufizimi i të ardhurave përmbledh të dyja, të ardhurat dhe fitimet e tjera. Të ardhurat vijnë nga rrjedha normale e aktivitetit kryesor të një njësie ekonomike dhe i referohet një larmishmërie emërtimesh që përfshijnë të ardhura nga shitja, tarifa, interesa, divident, të drejta pronësore dhe qira.

4,30 Fitimet përfaqësojnë zëra të tjerë që përmbushin përkufizimin e të ardhurave dhe mundet ose jo, të rrjedhin nga aktiviteti kryesor i një njësie ekonomike. Fitimet përfaqësojnë rritje të përfitimeve ekonomike dhe si të tilla nuk ndryshojnë shumë nga natyra e të ardhurave. Prandaj, ato nuk janë trajtuar si një element më vete në këtë *Kuadër konceptual.*

4,31 Fitimet përfshijnë, për shembull ato që rrjedhin nga shitja e aktiveve afat gjatë. Përkufizimi i të ardhurave përfshin gjithashtu fitime të pa realizuara; për shembull, ato që rrjedhin nga rivlerësimi i letrave me vlerë të tregtueshme dhe ato që rezultojnë nga rritja e vlerës kontabël neto të aktiveve afatgjatë. Kur fitimet njihen në pasqyrën e të ardhurave, zakonisht ato pasqyrohen veçmas sepse njohuria mbi to është e dobishme për qëllim të marrjes së vendimeve ekonomike. Fitmet shpesh paraqiten si një shifër neto duke i zbritur shpenzimet që kanë lidhje me to.

4,32 Lloje të ndryshme aktivesh mund të përfitohen apo përmirësohen me anë të të ardhurave; për shembull mjete monetare, llogari të arkëtueshme, dhe të mirat materiale dhe shërbime në këmbim të të mirave dhe shërbimeve të dhëna. Të ardhura mund të rezultojnë dhe nga shlyerja e detyrimeve. Për shembull, një njësi

 © IFRS Foundation

ekonomike mund t'i japë të mira materiale ose shërbime një huadhënësi në këmbim të shlyerjes së një detyrimi për të ripaguar një hua ende të pa paguar.

Shpenzimet

4,33 Përkufizimi i shpenzimeve përmbledh humbjet si dhe ato shpenzime që rrjedhin gjatë ushtrimit të veprimtarisë së zakonshme të njësisë ekonomike. Shpenzimet që rrjedhin gjatë ushtrimit të veprimtarisë së zakonshme të njësisë ekonomike përfshijnë, për shembull, kostot e shitjeve, pagat dhe amortizimin. Ato zakonisht marrin formën e rrjedhjeve dhe harxhimit të aktiveve si psh. mjete monetare dhe ekuivalentë të saj, inventarë, pasuri të paluajtshme, makineri e paisje.

4,34 Humbjet përfaqësojnë zëra të tjerë që përmbushin përkufizimin e shpenzimeve dhe mundet ose jo, të rrjedhin nga aktiviteti kryesor i një njësie ekonomike. Humbjet përfaqësojnë rënie të përfitimeve ekonomike dhe si të tilla nuk ndryshojnë shumë nga natyra e të shpenzimeve të tjera. Prandaj, ato nuk janë trajtuar si një element më vete në këtë *Kuadër konceptual*.

4,35 Humbjet përfshijnë, për shembull, ato që rezultojnë nga katastrofat siç janë zjarret dhe përmbytjet, si dhe ato që rrjedhin nga nxjerrja jashtë përdorimit të aktive afatgjata. Përkufizimi i shpenzimeve gjithashtu përfshin dhe humbjet e pa realizuara, për shembull, ato që rrjedhin nga efektet e rritjes së kursit të këmbimit për monedhat e huaja në respekt të huave të marra nga një njësi ekonomike në këtë monedhë. Kur humbjet njihen në pasqyrën e të ardhurave, zakonisht ato pasqyrohen veçmas sepse njohuria mbi to është e dobishme për qëllim të marrjes së vendimeve ekonomike. Humbjet shpesh paraqiten si një shifër neto duke i zbritur të ardhurat që kanë lidhje me to.

Rregullimet për ruajtjen e kapitalit

4,36 Rivlerësimi ose riparaqitja e aktiveve dhe detyrime do të sjellë rritje ose rënie në kapitalin neto. Ndërkohë që këto rritje ose rënie përmbushin përkufizimin e të ardhurave dhe shpenzimeve, ato nuk janë të përfshira në pasqyrën e të ardhurave dhe shpenzimeve sipas disa koncepteve të caktuara të ruajtjes së kapitalit. Në të vërtet këto zëra janë përfshirë në kapitale neto si rregullime për ruajtjen e kapitalit ose rezerva rivlerësimi. Këto koncepte të ruajtjes së kapitalit trajtohen në paragrafët 4.57-4.65 e këtij *Kuadri konceptual*.

Njohja e elementeve të pasqyrave financiare

4,37 Njohja është procesi i inkorporimit të një zëri në pasqyrën e bilancit ose në pasqyrën e të ardhurave, i cili përmbush përkufizimin e një elementi që plotëson dhe kriterin për njohjen e tyre sipas paragrafit 4.38. Ky proces përfshin përshkrimin e një zëri në fjalë dhe në mjete monetare dhe përfshirjen e kësaj shume në totalet e pasqyrës së bilancit ose të pasqyrës së të ardhurave. Zërat që plotësojnë kriterin e njohjes duhet të njihen në pasqyrën e bilancit ose në pasqyrën e të ardhurave. Dështimi për të njohur këto zëra nuk mund të korrigjohet nëpërmjet dhënies së informacioneve shpjeguese për politikat kontabël të përdorura dhe as nga shënimet apo materialet shpjeguese.

4,38 Një zë që përmbush përkufizimin e një elementi duhet të njihet nëqoftëse:

(a) është e mundur që të këtë ndonjë përfitim ekonomik për të hyrë ose për të dalë nga njësia ekonomike në të ardhmen; dhe

(b) ai ka një kosto ose vlerë që mund të matet me besueshmëri.[4]

4,39 Në vlerësimin nëse një zë përmbush këto kritere dhe prandaj kualifikohet për t'u njohur në pasqyrat financiare, rendësi duhet t'i jepet dhe materialitetit i cili shtjellohet në Kapitullin 3 *Karakteristikat sasiore të informacionit financiar të dobishëm*. Mardhënia reciproke midis elementeve do të thotë që një zë i cili përmbush përkufizimin dhe kriterin e njohjes të një elementi të caktuar, për shembull, një aktiv, automatikisht kërkon njohjen e një elementi tjetër, për shembull, një të ardhur ose një detyrim.

Mundësia e përfitimit ekonomik të ardhshëm.

4,40 Koncepti i mundësisë së përfitimit përdoret në kriterin e njohjes për të referuar shkallën e pasigurisë që përfitime të ardhshme ekonomike të lidhura me një zë do të hyjnë ose dalin nga njësia ekonomike. Koncepti është në përputhje me pasigurinë që karakterizon ambientin në të cilin njësia ekonomike vepron. Vlerësimet

[4] Informacioni është i besueshëm kur është i plotë, neutral dhe pa gabime.

e shkallës së pasigurisë që lidhen me rrjedhën e përfitimeve të ardhshme ekonomike bëhen mbi bazën e evidencave që lidhen me kushtet në fund të periudhës raportuese dhe që janë të disponueshme kur përgatiten pasqyrat financiare. Vlerësimet e shkallës së pasigurisë që i bashkëngjiten rrjedhjes së përfitimeve të ardhshme ekonomike bëhen mbi bazën e evidencës së disponueshme në momentin e përgatitjes së pasqyrave financiare. Për shembull, kur është e mundur që një llogari e arkëtueshme që i përket njësisë ekonomike do të paguhet, atëherë është e justifikueshme, në mungesë të ndonjë evidence tjetër që e kundërshton këtë, që kjo llogari e arkëtueshme të njihet si një aktiv. Megjithatë, për një numër të madh llogarish të arkëtueshme, është normale të parashikohet në një farë mase dhe mos pagimi i tyre; prandaj për këtë duhet të njihet një shpenzim i cili përfaqëson zvogëlimin e përfitimit të pritshëm.

Besueshmëria e matjes.

4,41 Kriteri i dytë për njohjen e në zëri është fakti nëse ky zë ka një kosto ose vlerë e cila mund të matet me besueshmëri. Në shumë raste, kosto ose vlera duhet të vlerësohet; përdorimi i vlerësimeve të arsyeshme është një pjesë thelbësore e përgatitjes së pasqyrave financiare dhe nuk e cenojnë besueshmërinë e tyre. Megjithatë, kur një vlerësim i arsyeshëm nuk është i mundur ky zë nuk njihet në pasqyrën e bilancit ose të të ardhurave. Për shembull, shumat e parashikuara për t'u marrë nga një proces gjyqësor mund të përmbushin përkufizimin e të dyjave, një aktivi dhe një e ardhur si dhe kriterin e njohjes; megjithatë nëse nuk është e mundur që shuma e pretenduar të matet me besueshmëri, ajo nuk duhet të njihet si aktiv ose e ardhur; por megjithatë, ekzistenca e një pretendimi të tillë duhet të trajtohet në informacionet shpjeguese, me materiale shpjeguese ose me tabela shtesë.

4,42 Një zë i cili, në një moment të caktuar kohor, nuk plotëson kriterin e njohjes sipas paragrafit 4.38 mund të kualifikohen për t'u njohur në një datë të mëvonshme si rezultat i një ngjarje apo rrethane pasuese.

4,43 Një zë i cili zotëron karakteristikat thelbësore të një elementi por nuk përmbush kriterin e njohjes mund të ketë së paku të garantuar një vend në informacionet shpjeguese, materialet shpjeguese ose në tabelat shtesë. Kjo është e përshtatshme kur të qenit në dijeni për një zë konsiderohet të jetë e rëndësishme për të vlerësuar pozicionin financiar, performancën dhe ndryshimet në pozicionin financiar të një njësie ekonomike nga ana e përdoruesve të pasqyrave financiare.

Njohja e aktiveve

4,44 Një aktiv njihet në bilanc kur është e mundur që përfitime ekonomike të ardhshme do të hyjnë në njësinë ekonomike dhe kosto ose vlera e këtij aktivi mund të matet me besueshmëri.

4,45 Një aktiv nuk njihet në bilanc kur shpenzimet që janë bërë për të konsiderohen se nuk do të sjellin përfitime ekonomike për njësinë ekonomike përtej periudhës kontabël aktuale. Në fakt, një transaksion i tillë rezulton në një shpenzim i cili njihet në pasqyrën e të ardhurave. Ky trajtim nuk nën kupton as qëllimin e drejtuesve për të patur shpenzime të cilat nuk do jepnin përfitime ekonomike të ardhshme për njësinë ekonomike dhe as faktin që drejtimi ka ndjekur rrugën e gabuar. I vetmi implikim është që shkalla e pasigurisë që përfitime ekonomike do të ketë përtej periudhës kontabël aktuale, është garanci e pamjaftueshme për ta njohur si një aktiv.

Njohja e detyrimeve

4,46 Një detyrimi njihet në bilanc kur ka gjasa që burime të cilat mishërojnë përfitime ekonomike do të dalin nga njësia ekonomike për të shlyer një detyrim aktual dhe shuma me të cilën do të shlyhet detyrimi mund të matet me besueshmëri. Në praktikë, detyrime që rrjedhin nga kontrata që në mënyrë të barabartë dhe proporcionale nuk janë realizuar ende, (për shembull, detyrime për inventar të porositur por ende të pa mbërritur) përgjithësisht nuk njihen si detyrime në pasqyrat financiare. Megjithatë, detyrime të tilla mund të përmbushin përkufizimin e detyrimeve dhe, nëse kriteret e njohjes do ishin plotësuar në rrethana të veçanta, mund të kualifikohen për t'u njohur. Në rrethana të tilla, njohja e detyrimeve përfshin dhe njohjen e aktivit ose shpenzimit përkatës.

Njohja e të ardhurave

4,47 Të ardhurat njihen në pasqyrën e të ardhurave kur kemi një rritje të përfitimeve ekonomike në të ardhmen e lidhur me rritjen e një aktivi ose zvogëlimin e një detyrimi, e cila mund të matet me besueshmëri. Kjo do të thotë, në fakt, që njohja e të ardhurave bëhet njëkohësisht me njohjen e rritjes së një aktivi ose zvogëlimin e një detyrimi (për shembull, rritja neto e aktiveve si rezultat i shitjes së mallrave ose shërbimeve, ose zvogëlimi i detyrimeve si rezultat i faljes së ndonjë borxhi të pagueshëm).

 © IFRS Foundation

4,48 Procedurat normale të zbatuara në praktikë për njohjen e të ardhurave, për shembull, kërkesa që të ardhurat duhet të jenë të merituara, janë aplikime të kritereve të njohjes në këtë *Kuadër konceptual*. Këto procedura përgjithësisht drejtohen tek kufizimi i njohjes si të ardhura vetëm i atyre zërave që mund të maten besueshëm dhe kanë një shkallë të caktuar sigurie.

Njohja e shpenzimeve

4,49 Shpenzimet njihen në pasqyrën e të ardhurave kur kemi një zvogëlim të përfitimeve ekonomike në të ardhmen e lidhur me zvogëlim të një aktivi ose rritje të një detyrimi, e cila mund të matet me besueshmëri. Kjo do të thotë, në fakt, që njohja e shpenzimeve bëhet njëkohësisht me njohjen e rritjes së një detyrimi ose zvogëlimin e një aktivi (për shembull, detyrimet e llogaritura për të drejtat e përfitimeve për punëmarrësit ose amortizimi i paisjeve).

4,50 Shpenzimet njihen në pasqyrën e të ardhurave mbi bazën e një lidhje direkte midis kostos dhe të ardhurave të një zëri specifik të të ardhurave. Ky proces, që rëndom njihet si përputhja e shpenzimeve me të ardhurat, përfshin njëkohësisht ose të kombinuara njohjen e të ardhurave dhe shpenzimeve që rezultojnë direkt dhe bashkërisht nga i njëjti transaksion ose ngjarje të tjera; për shembull, llojet e ndryshme të shpenzimeve që përbëjnë koston e mallrave të shitur njihen në të njëjtën kohë si dhe të ardhurat që vijnë nga shitja e këtyre mallrave. Megjithatë, aplikimi konceptit të përputhjes në këtë *Kuadër konceptual* nuk lejon njohjen e zërave në bilanc të cilët nuk përmbushin përkufizimin e aktivit ose të detyrimit.

4,51 Kur përfitime ekonomike pritet të rrjedhin përgjatë disa periudhave kontabël dhe lidhja me të ardhurat mund të bëhet vetëm me përafërsi ose në mënyrë indirekte, shpenzimet njihen në pasqyrën e të ardhurave mbi bazën e procedurave të shpërndarjes sistematike dhe të arsyeshme. Kjo shpesh është e domosdoshme për njohjen e shpenzimeve që lidhen me përdorimin e aktiveve si për shembull, pasurisë së paluajtshme, makineri, paisje, emri i mirë, patentat, markat tregtare; në këto raste shpenzimet njihen si amortizime ose zhvlerësime. Këto procedura shpërndarje kanë për qëllim të njohin shpenzimet në periudhat kontabël në të cilat konsumohen përfitimet ekonomike që lidhen me këto zëra.

4,52 Një shpenzim njihet menjëherë në pasqyrën e të ardhurave kur ai nuk prodhon përfitime ekonomike të ardhshme ose kur ai, dhe për aq sa, përfitimi ekonomik i ardhshëm nuk kualifikohet, ose pushon së qeni si i kualifikuar, për t'u njohur në bilanc si aktiv.

4,53 Një shpenzim njihet gjithashtu në pasqyrën e të ardhurave edhe në ato raste kur një detyrim ka lindur pa u njohur një aktiv, si në rastin e lindjes së detyrimit nga garancia për një produkt.

Matja e elementeve të pasqyrave financiare

4,54 Matja është procesi i përcaktimit të shumës monetare me të cilën elementi i pasqyrave financiare do të njihet dhe pasqyrohet në bilanc dhe në pasqyrën e të ardhurave. Kjo përfshin zgjedhjen e bazave të veçanta të matjes.

4,55 Ka një sërë baza matjesh që janë përdorur në shkallë të ndryshme dhe në kombinime të ndryshme në pasqyrat financiare. Ato përfshijnë sa më poshtë vijon:

(a) *Kosto historike.* Aktivet regjistrohen me shumën e mjeteve monetare ose ekuivalent të tyre që janë paguar ose me vlerën e drejtë të shumës së dhënë për të blerë ato aktive në momentin e blerjes. Detyrimet regjistrohen me shumën e të ardhurave të marra në këmbim të detyrimit, ose në disa rrethana (për shembull, tatimi mbi të ardhurat), me shumën e mjeteve monetare ose ekuivalent të tyre që parashikohet të paguhen për të likuiduar këtë detyrim në rrjedhën normale të aktivitetit.

(b) *Kosto aktuale.* Aktivet mbarten me shumën e mjeteve monetare apo ekuivalente të tyre që do duhej të paguheshin nëse në këtë moment do blihej i njëjti aktiv ose një i ngjashëm me të. Pasivet mbarten me shumën e skontuar të mjeteve monetare ose ekuivalentë të tyre që do nevojiteshin në këtë moment për të shlyer këtë detyrim.

(c) *Vlera e realizueshme (e shlyerjes).* Aktivet mbarten me shumën e mjeteve monetare apo ekuivalente të tyre që do merreshin nëse aktivi do të shitej sipas radhës dhe normalisht. Detyrimet mbarten me vlerën e shlyerjes; që është, shuma e skontuar e mjeteve monetare ose ekuivalentë të tyre që do duhej të paguheshin për të paguar këtë detyrim në rrjedhën normale të aktivitetit.

(d) *Vlera aktuale.* Aktivet mbarten me vlerën aktuale të skontuar të shumave të hyra të mjeteve monetare në të ardhmen që ky aktiv pritet të gjenerojë në rrjedhën normal e të aktivitetit. Detyrimet mbarten me vlerën e aktuale të skontuara të daljeve të mjeteve monetare në të ardhmen që do të nevojiteshin për të shlyer këtë detyrim në rrjedhën normale të aktivitetit.

4,56 Baza e matjes që është me e zakonshmja e përdorur nga njësitë ekonomike gjatë përgatitjes së pasqyrave financiare është ajo e kostos historike. Kjo zakonisht kombinohet me bazat e tjera të matjes. Për shembull, inventarët mbarten normalisht me më të voglën midis kostos dhe vlerës neto të realizueshme, letrat me vlerë të tregtueshme mund të mbarten me vlerën e tregut dhe detyrimet për pensionet mbarten me vlerën e tyre aktuale. Për më tepër, disa njësi ekonomike përdorin metodën e kostos aktuale si një përgjigje për paaftësinë e modelit të kontabilitetit sipas kostos historike për të reflektuar efektet e ndryshimit të çmimeve të aktiveve jomonetare.

Konceptet e kapitalit dhe e ruajtjes së kapitalit

Konceptet e kapitalit

4,57 Shumica e njësive ekonomike zbatojnë një koncept financiar të kapitalit kur përgatisin pasqyrat financiare. Sipas një koncepti financiar të kapitalit, si për shembull paratë e investuara ose fuqia blerëse e investuar, kapitali është sinonimi i aktiveve neto ose i kapitaleve neto të njësisë ekonomike. Sipas një koncepti fizik të kapitalit, si për shembull kapaciteti operues, kapitali konsiderohet si kapaciteti produktiv i njësisë ekonomike bazuar për shembull në njësitë e prodhimit për ditë.

4,58 Zgjedhja e konceptit të përshtatshëm të kapitalit nga një njësi ekonomike duhet të bazohet në nevojat e përdoruesve të pasqyrave të saj financiare. Kështu, një koncept financiar i kapitalit duhet të zbatohet në qoftë se përdoruesit e pasqyrave financiare janë kryesisht të interesuar për ruajtjen e kapitalit nominal të investuar ose të fuqisë blerëse të kapitalit të investuar. Megjithatë, në qoftë se shqetësimi kryesor i përdoruesve është kapaciteti operues i njësisë ekonomike, atëherë duhet përdorur koncepti fizik i kapitalit. Koncepti i zgjedhur përcakton objektivin për t'u arritur në përcaktimin e fitimit, edhe pse mund të ketë vështirësi në matje gjatë përdorimit të konceptit.

Konceptet e ruajtjes së kapitalit dhe e përcaktimit të fitimit

4,59 Koncepti i kapitalit në paragrafin 4.57 ngre çështjet e mëposhtme të ruajtjes së kapitalit:

(a) *Ruajtja e kapitalit financiar*. Sipas këtij koncepti një fitim është realizuar vetëm nëse shuma financiare (ose monetare) e aktiveve neto në fund të periudhës e tejkalon atë të fillimit të periudhës, pas përjashtimit të ndonjë shpërndarje apo kontributi nga aksionarët gjatë periudhës. Ruajtja e kapitalit financiar mund të matet ose me njësi monetare nominale ose me njësi të fuqisë blerëse konstante.

(b) *Ruajtja e kapitalit fizik*. Sipas këtij koncepti një fitim është realizuar vetëm nëqoftëse kapaciteti fizik prodhues (ose kapaciteti operues) i njësisë ekonomike (ose burimet e fondeve të nevojshme për të arritur këtë kapacitet) në fund të periudhës tejkalojnë kapacitetin fizik operues në fillim të periudhës, pasi të jenë hequr çdo shpërndarje ose kontribut nga aksionarët gjatë periudhës.

4,60 Koncepti i ruajtjes së kapitalit ka të bëjë me atë se si një njësi ekonomike përcakton kapitalin që ajo kërkon të ruajë. Ai bën lidhjen midis konceptit të kapitalit dhe konceptit të fitimit sepse ai jep pikën e referimit sipas të cilës matet fitimi; është një kërkesë paraprake për dallimin midis kthimit mbi kapitalit të njësisë ekonomike dhe rikthimi i kapitalit; vetëm hyrjet e aktiveve përtej shumës që nevojitet për ruajtjen e kapitalit mund të konsiderohet si fitim dhe në këtë mënyrë si një rikthim mbi kapitalin. Prandaj, fitim është pjesa e mbetur e të ardhurave që mbeten pasi janë zbritur shpenzimet (përfshi rregullimet e ruajtës së kapitalit, kur ndodh). Nëqoftëse shpenzimet i tejkalojnë të ardhurat shuma e mbetur është një humbje.

4,61 Koncepti fizik i ruajtjes së kapitalit kërkon që të zbatohet matja sipas kostos aktuale. Megjithatë, koncepti financiar i ruajtjes së kapitalit nuk kërkon që të përdoret ndonjë bazë e caktuar matjeje. Zgjedhja e një baze sipas këtij koncepti varet nga lloji i kapitalit financiar që një njësi ekonomike kërkon të ruajë.

4,62 Ndryshimi parimor midis këtyre dy koncepteve të ruajtjes së kapitalit është trajtimi i efekteve të ndryshimit të çmimeve të aktiveve dhe detyrimeve të njësisë ekonomike. Në terma të përgjithshëm, një njësi ekonomike ka ruajtur kapitalin e saj nëqoftëse ajo ka po aq kapital në fund të periudhës sa dhe kishte në fillim të periudhës. Çdo shumë përmbi atë që duhet për të ruajtur kapitalin në fillim të periudhës është fitim.

4,63 Sipas konceptit financiar të ruajtjes së kapitalit ku kapitali përcaktohet në terma të njësive monetare nominale, fitimi përfaqëson rritjen e kapitalit në para nominale përgjatë periudhës. Kështu, rritja në çmimin e aktiveve të mbajtura përgjatë periudhës, që konvencionalisht i referohet si fitime të mbajtura, janë në mënyrë konceptuale fitime. Megjithatë ato mund të mos njihet si të tilla, derisa aktivet të shiten në një transaksion këmbimi. Kur koncepti financiar të ruajtjes së kapitalit përcaktohet në terma të njësive

 © IFRS Foundation

konstante të fuqisë blerëse, fitimi përfaqëson rritjen fuqinë blerëse të investuar përgjatë periudhës. Kështu, vetëm ajo pjesë e rritjes së çmimit të aktiveve që tejkalon rritjen në nivelin e përgjithshëm të çmimeve quhet fitim. Pjesa tjetër e rritjes trajtohet si rregullime të ruajtjes së kapitalit dhe prandaj është pjesë e kapitalit neto.

4,64 Sipas konceptit fizik të ruajtjes së kapitalit kur kapitali përcaktohet në terma të njësive të kapacitetit prodhues, fitimi përfaqëson rritjen e kapitalit përgjatë periudhës. Të gjitha ndryshimet e çmimeve që përfshijnë aktivet dhe detyrimet e njësie ekonomike shikohen si ndryshime në matjen e kapaciteteve fizike produktive të njësisë ekonomike; prandaj ato trajtohen si rregullime të ruajtjes së kapitalit që janë pjesë e kapitalit neto dhe jo të fitimit.

4,65 Zgjedhja e bazës së matjes dhe e konceptit të ruajtjes së kapitalit do të përcaktojë dhe modelin kontabël të përdorur në përgatitjen e pasqyrave financiare. Modele të ndryshme kontabël paraqesin shkallë të ndryshme të përshtatshmërisë dhe të besueshmërisë dhe si në fusha të tjera, drejtuesit duhet të kërkojë për të vendosur një balancë midis përshtatshmërisë dhe besueshmërisë. Ky *Kuadri Konceptual* është i aplikueshëm për një rang modelesh kontabël dhe jep udhëzimet për përgatitjen dhe prezantimin e pasqyrave financiare të ndërtuara sipas cilido model të zgjedhur. Në kohën aktuale, nuk është qëllimi i Bordit për të përshkruar një model të veçantë të ndryshëm nga rrethanat e veçanta, siç janë ato të njësive ekonomike që raportojnë në monedhën e ekonomisë me hiperinflacion. Megjithatë, ky qëllim do të rishikohet në dritën e zhvillimeve botërore.